

EU ȘI TEXTUL – LITERAR ȘI NONLITERAR

MOTTO: „Dacă iubește cineva o floare care nu există decât într-un singur exemplar în milioanele și milioanele de stele, asta ajunge să-l facă fericit atunci când o privește. Își spune: «Floarea mea e undeva acolo...»” Antoine de Saint-Exupéry

Citește textele-suport și răspunde sarcinilor de lucru formulate.

A. E o zi specială, se bucură Rose, privind la Trandafirul Roșu. A început să îi crească tulpina și dacă sunt foarte atentă, cred că aud un fragment de melodie. Este ceva foarte îndepărtat. Cred că părintele meu mi-o cânta când eram foarte mică. Este ca un cântec de leagăn, iar versurile erau:

*„Dormi cuminte, copilaș,
Zâna bună te veghează.
Dormi cuminte, ca să crești
Ca soarele în amiază.”*

–Foarte frumoase versuri, spuse Micul Curcubeu. Dar este un cântec de leagăn. De ce și-l cântă lui?

– Foarte corectă observație, spuse Rose gânditoare. Oare de ce cântă tocmai acest refren?

– Poate îi este dor de tine? spuse Iris. Părinții se gândesc de multe ori la copiii lor când le este greu.

– Cred că aveți dreptate, spuse fetița. Cum de nu m-am gândit? Îi este dor de mine, dar el știe că eu sunt aici, acum. Cred că a început special să cânte, pentru a-l auzi eu.

Apoi fetița se lăsă pe vine, lângă trandafir, și începu să fredoneze o altă melodie pe care o auzise în copilărie. La auzul muzicii, petalele florii începură să se rotească spre chipul fetiței, pentru a absorbi mai bine fiecare acord, fiecare notă. Se stabilise o comunicare emoționantă, prin intermediul muzicii, așa cum Iris și Micul Curcubeu nu mai văzuseră niciodată. Trandafirul Roșu și Rose, fiica sa, cântau acum împreună un minunat cântec de leagăn, un pansament cât se poate de potrivit pentru rănilile pe cale de vindecare ale florii.

Petre Crăciun, „Trandafirul Roșu începe să cânte”

B. Floarea este organul de înmulțire a plantei din care se formează fructele și semințele.

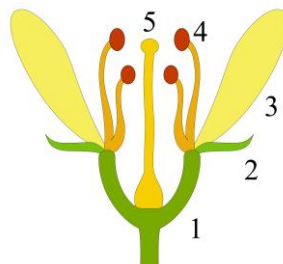
Floarea –structură

Elementele florale sunt formate din sepale –primele care apar la marginea receptaculului – și petale –aflate spre interior; totalitatea acestor elemente constituie învelișurile florale. Pentru compararea diferitelor tipuri de organizare a florilor, se folosesc formule florale și diagrame florale.

Floarea –formare

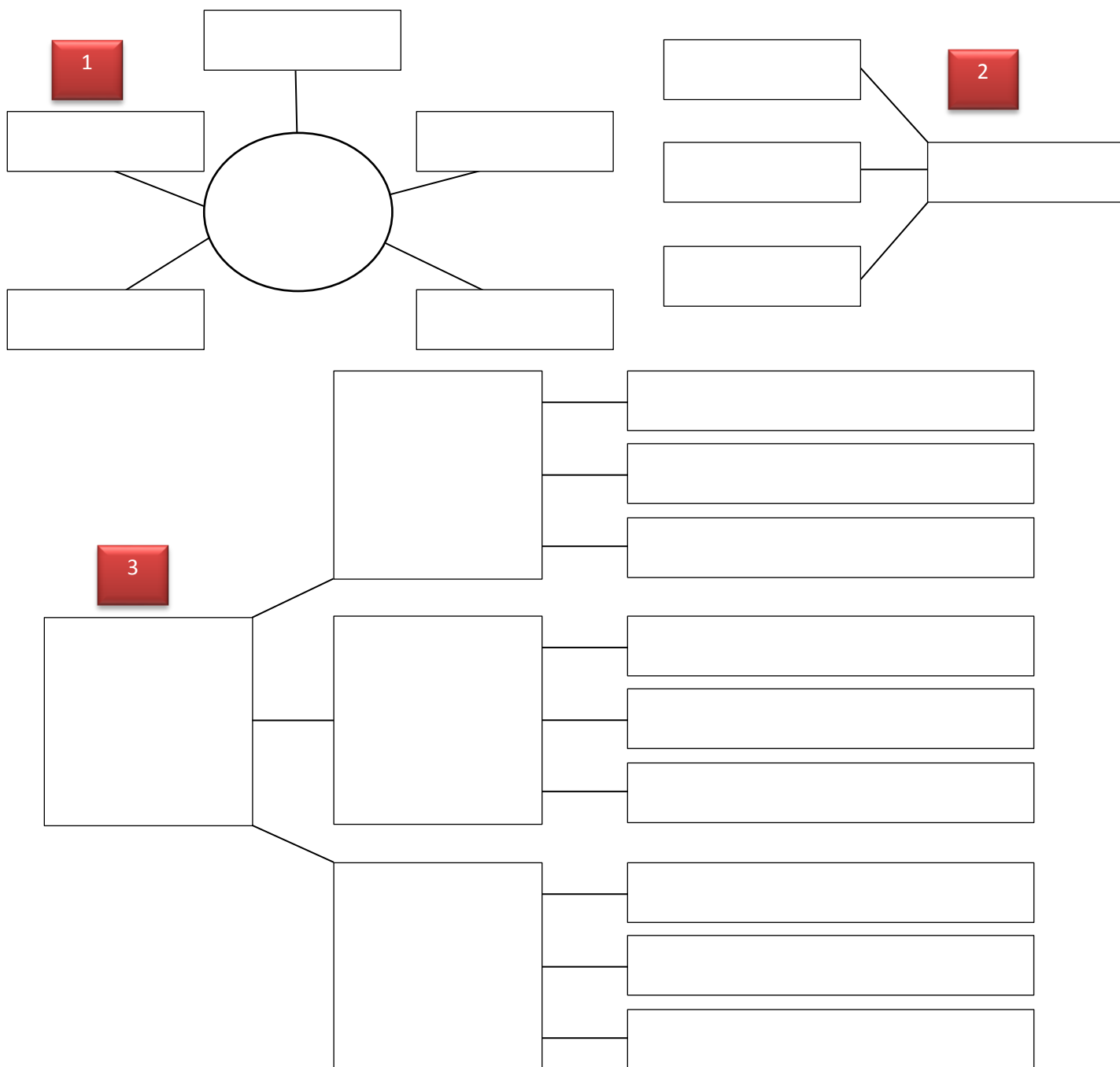
Floarea ia naștere fie din mugurii florali, fie din mugurii micști ce se găsesc pe ramurile scurte ale tulpinii, în majoritatea cazurilor la subsioara frunzelor. Este formată dintr-un lăstar scurt, cu frunzele mai mult sau mai puțin metamorfozate, în funcție de rolul pe care îl au de îndeplinit. Partea tulpinală constituie axul florii, de obicei scurt și lățit la vârf, formând receptaculul floral. Acesta are forme diferite, bombat ca un disc, scobit ca o cupă, cilindric sau conic. Receptaculul reprezintă partea mai dezvoltată a codiței florii, care se numește și peduncul floral.

1. receptacul
2. sepală
3. petală
4. stamină
5. gineceu/pistil

<https://ro.wikipedia.org/wiki/floarea>

1. **S**electează elementele dintr-un câmp lexical prezent în ambele texte. Reconstituie câmpul lexico-semantic identificat.
2. **M**otivează tema textului nonliterar.
3. **A**sociază numerele cu elementele din structura florii, stabilind corespondențele.
4. **R**escrive secvențele în care apar sentimente, emoții exprimate de personajele operei.
5. **T**ranspune în următorii organizatori grafici informațiile din textele propuse. Alege cea mai potrivită variantă.
 - a. Text literar
 - b. Text nonliterar
 - c. Text narativ

6. Raportându-vă la textul literar, gândiți și lucrați în perechi spre a completa tabelul!
 Comunicați concluziile!

Gândește cu voce tare	Cuvinte indicatoare
Predicții	Prezic/ anticipez că... Mă aștept să...
Întrebări	De ce a fost...? Ce a fost...? Cum a fost...? Unde a fost...?
Vizualizare	Văd... În imaginea din mintea mea...
Reacție personală	Simt... Partea mea preferată... Mi-a plăcut... Nu mi-a plăcut...
Clarificare	M-am încurcat atunci când... Nu sunt sigur de...
Rezumare	Cuvântul-cheie este... Cele mai importante idei sunt....
Reflecție	Am realizat că... Cred că data viitoare voi... Mă întreb dacă... Poate am nevoie să...
Conexiuni	Îmi place... Mă regăsesc în... Textul îmi amintește de.... Textul seamănă cu....

7. Ce ai reținut din lecția de astăzi?
8. Care sunt cuvintele care te-au marcat?
9. Cum ai ilustra prin desen lecția de astăzi?
10. **Dincolo de text – elemente de interculturalitate –**
INVITAȚIE...în lumea poveștii și a poeziei...
11. Realizează un text narativ, de 10-15 rânduri,
- având ca început secvența „La auzul muzicii, petalele florii încep să se rotească spre chipul fetei, pentru a absorbi mai bine fiecare acord, fiecare notă”,
 - având finalul „Părinții se gândesc de multe ori la copiii lor când le este greu”.
- Propune un titlu sugestiv pentru textul creat!

„Dacă iubești o floare care se află pe o stea, e plăcut, noaptea, să privești cerul.

Toate stelele sunt înflorite.”

Antoine de Saint-Exupéry

DEMERS DIDACTIC

Profesor: Olinici Ana Iulia
Obiectul: *Limba și Literatura Română*
Data: 24.11.2017
Clasa: a V-a
Subiectul: ELEVUL DE CLASA A V-A – PARTENER ÎN PROCESUL DE RECONSTRUIRE A TEXTULUI LITERAR ȘI NONLITERAR
Tipul lecției: *Predare-învățare-evaluare*

MOTIVAȚIA

De ce este valoroasă lecția?

Lecția implică valorificarea, în manieră integrată, a celor trei componente ale disciplinei Limba și literatura română:

- componenta lingvistică, aparținând științelor limbii, care asigură uzul corect și eficient al limbii;
- componenta interrelațională, aparținând științelor comunicării;
- componenta estetică și culturală, aparținând literaturii ca artă a cuvântului.

Lecția este valoroasă prin subiectul ei – ELEVUL DE CLASA A V-A – PARTENER ÎN PROCESUL DE RECONSTRUIRE A TEXTULUI LITERAR ȘI NONLITERAR.

Lecția aceasta este prilejul fericit de a actualiza cunoștințele dobândite în orele anterioare, referitoare la text – literar și nonliterar – și de a dezvolta procesele metacognitive.

Această lecție oferă ocazia de a facilita:

- ❖ *accentuarea caracterului interactiv al însușirii limbii*; limba va fi abordată nu ca sistem abstract de semne, ci ca „limbă în funcțiune”, în variantele ei orale și scrise, ca instrument al exprimării și al autoexprimării;
- ❖ *implementarea demersurilor didactice de însușire și exersare activă, implicativă, ludică a limbii*;
- ❖ *susținerea perspectivei holistice asupra achiziției limbii*, prin proiectarea activităților didactice centrate pe dezvoltarea/exersarea integrată a competențelor de bază (receptare de mesaj scris/oral, producere de mesaj scris/oral), într-o manieră complementară;
- ❖ *exersarea contextuală a limbii*;
- ❖ *clarificarea conceptelor de gramatică* ce au multiple roluri – de a susține gândirea metalingvistică, de a orienta mecanismele de autocorectare, de a motiva preocuparea pentru exprimarea controlată, pretențioasă, eficientă, racordată la specificul situației de comunicare;
- ❖ *stimularea gândirii creative prin limbă*, în vederea formării unei personalități autonome, capabile să-și prezinte propriile păreri, să accepte diversitatea de idei și opinii;
- ❖ *implementarea în conținut a viziunii identitare și interculturale*, în vederea asimilării limbii prin conținuturi culturale reprezentative;
- ❖ *transpunerea activităților școlare în medii sociolingvistice reale, școlare și extrașcolare diverse*;
- ❖ *implementarea „realității exterioare” în clasă* (valorificarea în activitățile școlare a realității extrașcolare, a instruirii asistate de calculator etc.).

COMPETENȚE GENERALE:

- ❖ Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare, prin receptarea și producerea textului oral
- ❖ Receptarea textului scris de diverse tipuri
- ❖ Redactarea textului scris de diverse tipuri
- ❖ Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise
- ❖ Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural

Profesorul și-a propus atingerea următoarelor *OBIECTIVE ALE INSTRUIRII*:

- recunoașterea elementelor specifice textelor literare și nonliterare;
- generarea discuțiilor productive, autentice și de tip argumentativ între elev – elev și profesor – elev;
- identificarea argumentelor în vederea motivării unor afirmații;
- încurajarea adresării întrebărilor;
- exprimarea propriei opinii;
- menținerea motivației pentru lectură;
- cultivarea gustului estetic în domeniul literaturii;
- descoperirea și cultivarea valorilor autentice, din orice cultură ar proveni acestea;
- stimularea implicării critice;
- facilitarea gândirii critice.

CONDIȚII PREALABILE:

Pentru a putea participa activ la această lecție, elevul de clasa a V-a va valorifica experiența de învățare de până acum vizând textul, tipologia; acestea fiind abordate într-o succesiune de lecții anterioare.

EVALUAREA

Dascălul are ca scop să îl ajute pe elev să progreseze, pentru a conștientiza valoarea textelor, indiferent de tipul acestora.

Procesul și instrumentele de evaluare sunt concepute astfel încât elevii să fie motivați și stimulați pentru învățare, să fie implicați responsabil în rezolvarea sarcinilor de lucru, fie cele din clasă, fie cele de acasă.

Pentru a realiza evaluarea/ autoevaluarea pentru acest proces instructiv – educativ, profesorul și elevul vor recurge la completarea rubricilor **CE AM ÎNVĂȚAT**(ce știu foarte bine)/ **CE NU ȘTIU FOARTE BINE/ CE TREBUIE SĂ STUDIEZ, SĂ APROFUNDEZ** din tabelul realizat în debutul lecției și completat pe parcursul acesteia.

RESURSELE ȘI MANAGEMENTUL TIMPULUI

Elevii vor folosi

- ❖ caietul de clasă, fișele de studiu elaborate;
- ❖ fișa de lucru – **EU ȘI TEXTUL –LITERAR ȘI NONLITERAR**,
- ❖ fișele cu pasaje semnificative, alese spre a fi analizate,
- ❖ fișa de autoevaluare.

Lecția se va desfășura într-un interval de 50 de minute.

LECȚIA PROPRIU-ZISĂ

EVOCAREA

Elevii vor fi provocați de către profesor să dezvolte temele, ideile din fișa atașată prezentului demers didactic.

Prin parcurgerea fișei elaborate de către profesor, elevii își vor actualiza cunoștințele referitoare la text literar și nonliterar.

REALIZAREA SENSULUI

Pentru a ajunge la înțeles în cursul lecției, elevii vor dezbate, pe baza argumentelor, temele, ideile enunțate.

Elevii vor investiga activ materialul dat, construind astfel înțelesul.

Se vor folosi:

- brainstorming,
- dezbateră,
- analiza literară a textului literar,
- interviul,
- jocul de rol,
- problematizarea.

REFLECȚIA

Cum vor folosi elevii conținutul lecției?

Elevii au pe caiet/pe fișele instrumente de lucru care facilitează învățarea.

Prin implicarea activă, prin intervențiile lor, elevii și-au actualizat, consolidat și aprofundat cunoștințele referitoare la textul literar și la cel nonliterar.

Elevii au avut posibilitatea, pe parcursul lecției și în finalul acesteia – când au completat coloanele JURNALULUI DE CURS – să se autoevalueze, să constate ce știu, ce ar trebui revăzut, ce lacune au și care sunt elementele asupra cărora ar trebui să insiste.

JURNAL DE CURS

Ce am învățat/ Ce știu foarte bine	Ce nu știu foarte bine	Ce trebuie să studiez/ să aprofundez

EXTINDERE

Activitățile de extindere propuse vor oferi elevilor ocazia de a-și exersa independent aplicațiile propuse de lecție. În acest sens, ei vor primi ca temă: Alege una dintre cele două variante:

Realizează un text narativ, de 10-15 rânduri,

- a. având ca început secvența „La auzul muzicii, petalele florii încep să se rotească spre chipul fetiței, pentru a absorbi mai bine fiecare acord, fiecare notă”,
- b. având finalul „Părinții se gândesc de multe ori la copiii lor când le este greu”.

Temele propuse, libertatea de a alege le oferă elevilor ocazia de a-și dezvolta independent ideile, de a produce texte scrise, de a-și folosi cunoștințele dobândite și lectura personală, valorificându-și astfel imaginația, talentul, sensibilitatea, creativitatea.

TEME DE REFLECȚIE:

Care sunt semnele că un elev este motivat?

(În opinia lui Rolland Viau)

UN ELEV MOTIVAT este un elev care se angajează în sarcinile de învățare – ANGAJAMENTUL COGNITIV -, consacându-le timpul necesar – PERSEVERENȚA –spre a obține REUȘITA/ PERFORMANȚA

ANGAJAMENTUL COGNITIV –corespunde gradului de efort mintal depus de elev în realizarea activității. Acest efort poate fi apreciat prin observarea tipului de strategie de învățare la care recurge. Dacă el se limitează, de exemplu, la strategii de memorizare, evident că este puțin angajat în plan cognitiv.

PERSEVERENȚA –se traduce prin timpul pe care elevul îl acordă activității: cu cât este mai motivat, cu atât îi va alocă mai mult timp și își va spori astfel șansele de reușită. Dimpotrivă, lipsa de motivație antrenează tendința de a abandona rapid sarcina sau de a nu face decât minimumul necesar.

REUȘITA/ PERFORMANȚA reprezintă, simultan, o consecință și o sursă a motivației pentru că acestea influențează pozitiv percepțiile care stau la baza acesteia.

Stabilirea obiectivelor se realizează ținând cont de scopul lecției și de resursele de care dispunem

Acestea trebuie să fie formulate conform schemei **SMART** care înseamnă:

Specific – furnizează informații despre caracteristicile specifice temei (indică exact ceea ce dorește să se obțină și nu este interpretabil);

Măsurabil –prezintă aspecte care pot fi măsurate cu unitățile de măsură cunoscute;

Accesibil –înseamnă că un obiectiv poate fi într-adevăr realizat cu resursele disponibile;

Relevant –înseamnă că acesta contribuie la realizarea scopului propus și trebuie să vizeze un anumit impact;

Timpul –face referire la integrarea într-un anumit interval de timp, bine precizat.

Motivația elevilor și învățarea. Institutul de Științe ale Educației, Laboratorul Teoria Educației , 2015